זרע קישואין שנים זרע דילועין שנים זרע פול

המצרי שנים (6) אחגב חי מהור כל שהוא מת

כגרוגרת צפורת כרמים בין חיה בין מתה

כל שהוא שמצניעין אותה לרפואה ר' יהודה

אומר אף המוציא חגב חי ממא כל שהוא

שמצניעין אותו לקמן לשחוק בו: גמ'

ורמינהי "זבל וחול הדק כדי לזבל קלח של

כרוב דברי ר"ע וחכמים אומרים כדי לזבל

כרישא יאמר רב פפא הא דוריע הא דלא

זריע לפי שאין אדם מורח להוציא נימא

אחת לזריעה: זרע קישואין: ת"ר ביהמוציא גרעינין אם לנטיעה שתים אם לאכילה

כמלא פי חזיר וכמה מלא פי חזיר אחת אם

להסיק כדי לבשל ביצה קלה אם לחשבון

שתים אחרים אומרים חמש ת"ר יהמוציא

שני נימין מזנב הסום ומזנב הפרה חייב

שמצניעין אותן לנישבין מקשה של חזיר אחת צורי דקל שתים תורי דקל אחת:

ציפורת כרמים בין חיה בין מתה כל שהוא:

מאי ציפורת כרמים אמר רב פליא ביארי

אמר אביי ומשתכח בדיקלא דחד נבארא ועבדי לה לחוכמא אכיל ליה לפלגא דימיני'

ופלגא דשמאליה רמי לה בגובתא דנחשא

וחתים לה בשיתין גושפנקי ותלי לה באיברא

דשמאלא וסימניך ילב חכם לימינו ולב

כסיל לשמאלו וחכים כמה דבעי וגמר כמה

דבעי ואכִיל ליה לאידך פלגא דאי לא

מיעקר תלמודו: ר' יהודה אומר אף המוציא

כו': ותנא קמא סבר לא מאי מעמא דילמא

אכיל ליה •אי הכי מהור גמי דהא רב כהגא

הוה קאים קמיה דרב והוה קמעבר שושיבא

אפומיה אָמר ליה שקליה דלא ליִמרו מיכל

קאכיל ליה וקעבר משום בל תשקצו

את נפשותיכם אלא דילמא מיית ואכיל

ליה ורבי יהודה אי מיית קמן מיספד ספיד ליה:

יו) נפיל עם. פ., כ) [נשיל עט.], ג) [חוספחת פ"ט], ד) [לעיל פ:], ד) [וגערוך ערך תר כתב דחזי לתפור פי

דלעת ע"שן, ו) בס"א: לפקח,

ז) ולקמן קכא.ן, ה) וויקרא

א מיי׳ פי״ח מהלכות שבת הלכה ית: מא ב שם הלכה ז: א ד ה מיי׳ שם הלכה כ

:fɔ

תורה אור השלם 1 לב חַבָּם לִימִינוֹ וַלְב ַ יַ װְבְּםּ לִימִינוֹ וְלֵב בְּסִיל לִשְׂמאלו: קהלתיב 2 אל ביי בְּלְּילִילְ לְּשְׁמְאַלוּ, קְּוּלְוּלִיבְ 2 אַל הְשָׁקְצוּ אֶת גַּפְשׁתִיכֶּם בְּכָל הַשֶּׁרְץ הַשַּׁרֵץ וְלֹא תִשָּׁמְאוּ בְּהֶם ונטמתם בם: ויקרא יא מג

מוסף רש"י

. כדי לזבל קלח של כרוב. בהלח אחד חשוב ולעיל עט.). לקנו מהו משום (לעיל עם.). כרישא. קפלוט (לעיל עם. פ:) ושיעוריה זוטר משל כרוב

עקיבא

רב נסים גאוו

, זרע פול המצרי שנים. פול המצרי הוא אללוביה בלשון . שמעאל. והן דומות פולים' קטנים ביחון ובאמצעיתן שחור. תמצא דבר זה מפורש בתלמוד (ירושלמי כלאים פ״ח) כלאים פול המצרי כד דהוא רטיב אינוז צוחין ליה לובי. כד דהוא נגיב אינון צוחין ליה פול המצרי. דהא רב כהנא הוה קאי קמיה דרב והוה קא . מעבר שושיבא אפומיה. שושיבא הוא ממיני ארבה. ביאור דבר זה במסכת ע״ז בפרק אין מעמידין (דף לז) מאי איל קמצא, רב פפא

אמר שושיבא. סליק פרק אמר רבי עקיבא

רבינו חננאל וכי תנן זרע קישואין שנים זרע דלועין שנים וורע פול המצרי שנים רמינן עלה למה לי שנים מערה אחת ליחייב, דהא לענין זכל וחול הדק כדי לזכל כרישה וחול הדק כדי לזבל כרישה אחת. [אמר] רב פפא כד זריע מזבל אפילו בחיטה אחת, לפיכך חייב על זבל שיש בו שיעור לזבל אחת. אבל לזרוע בתחילה, אין אבל טורח להוציא נימה אחת לזריעה. צורי דקל ואחר דקל. בו שמענן צורי דקל, הוצין שחולקין אותן . לשנים ושלשה וארבעה, יהולעיז אותז. או שמלפפיז יקול עין אותן, או שבולפעין אותן ועושין אותן כמין חבל. תורי דקל, קליפי חריות. והיינו 6)דיתא דהוה הים רב הונא בו. ויש שפירשוהו נבארא שהוא שפיו שווו נבאו א שוווא ליף בלשון ישמעאל. ולא דמי, כי נבארא סיב נקרא. צפורת כרמים. ממיני חגבים. רבנן סברי חגב חי . כל שהוא, מפני שמצניעין אותו לקטן לשחק בו, אותו לקטן לשווק בו, כדכתיב התשחק בו כצפור ותקשרנו לנערותיך, אבל חגב מת כאוכלין דמי ושיעורו כגרוגרת, ודווקא טהור. ור' יהודה סבר אף טמא חי כל שהוא. ואמריגן תנא קמא מאי טעמא לא אמר חגב חי טמא כל שהוא. אמר לך תנא קמא לא רגילי אמו לן ווגא קמא לא זיילי אינשי להצניע חגב טמא לקטן לשחק בו דלמא אתי למיכליה. ואקשינן חגב חי טהור נמי לא ליהבו ליה לקטן דלמא אתי למכליה כשהוא חי, ואית ביה משום

בל תשקצו. דהא רב קאמר

ליה לרר כהוא לא חטרר

אם לנמיעה שתים. פי׳ אותם שהם ראויים לנטיעה אי נמי כלומר אינמי כלומר ווע קישואין. חשוב הוא וחייב בשני גרגרין: המוליא חגב חי ים כל במקום שרגילין לנוטען והוי סתמא לנטוע דאי במוליא ממש לנטיעה הא אמר בריש פ' המלניע (לקמן צא.) מחייב היה ר' מאיר במולים חטה ה' לוריעה: שמצניעין אותו לחזיר. פירוש

שראוי ליתן לעובד כוכבים או למכור לו אבל ישראל אסור לגדל חזיר: דלא לימרו מיכל קא אכיל ליח ועבר משום בל תשקצו. אומר רשב"א דמשמע מכאן דחגב טהור אין טעון שחיטה מדלא האמר דלא לימרו דקאכיל ליה בלא שחיטה ועוד דת"ק קאמר בסמוך בחגב חי טמא דילמא מיית ואכיל ליה ובטהור לא חייש והיינו משום דמותר בלא שחיטה ובתוספתה דמסכת תרומותי תניא אוכל אדם חגבים בין חיין בין שחוטין יו ואע"ג דאסור חי משום בל תשקלו מ״מ מותר לחתוך ממנו אבר ולאוכלו על ידי רחינה ואין בו משום אבר מן החי ורש"י הביאו באלו טרפות (חולין דף סו.) מה"ג דמפיק חגבים אין טעונין שחיטה מדכתיב ואת כל נפש החיה הרומשת במים אלו דגים ואת כל נפש השורלת אלו חגבים מדכתיב חגבים אחר דגים משמע דאין טעונין שחיטה כדגים ואפילו עוף הוה פטרינן ליה בולא כלום אי לאו דהוקש לבהמה כדאמר בהשוחט (שם מו:)0:

ועובר משום בל תשקצו. משמע דשושיבה שרי וחומר ר״מ לבפ"ב דמס' ע"ו (דף לו.) גבי איל קמלא דמפרש רב פפא דהיינו שושיבה ורב חייה בר השי המר משמיה דעולה סוסבל וקחמר התם דבראשו ארוך היינו שושיבא כ״ע לא פליגי דאסור ל"ג דאסור אלא גרס כ"ע לא פליגי דשרי דהכא משמע דשושיבה שרי ולית ביה הלה משום בל תשקלו וסתם מתניתין דפרק אלו טריפות (חולין דף סה:) שרי ראשו ארוך לכך נראה לר"ת דגרס כ"ע לא פליגי דשרים:

הדרן עלך א"ר עקיבא

המצניע וכל אדם אין חייכין עליו אלא כשיעורו.

תימה לר"י דאמאי אינטריך למיתני ליה הא תנא ליה חדא זימנא בפרק כלל גדול (לעיל דף עה:) (ו) ושאינו כשר להלניע אינו חייב אלא המלניעי: מתקיף

שהות. שמלניעין אותו לקטן לשחק בו כדמפרש רבי יהודה בסיפא דמתני': מת. הרי הוא כשאר אוכלין וחייב בכגרוגרת: ליפורת כרמים. לקמיה מפרש מאי היא ומאי רפואתו: שמלניעים אותו לקטן

כו'. ות"ק מהאי טעמא נמי מחייב ליה בחגב טהור ומיהו אטמא פליג דלא מצנעי ליה לשחק דילמא אכיל ליה כדלקתן: גבו' כדי לובל. אלתא זרע הבא מגרעין אחד חשיב: הא דוריע. מחחר שהן זרועין חשיב כל אחד ואחד ואדם טורח לזבל אחד מהם אבל דלא זריע אין אדם טורח לזרוע גרגיר אחד: המוליא גרעיניו. גרעיני תמרה: בילה קלה. כגרוגרת מבינה שהיא קלה לבשל וזו של תרנגולת י: לחשבון. כמו שנותנים לסימן עדות (ג) לכל דינר פשוט: אחרים אומרים ה'. דעד ד' כללות חשיב איניש ולא מינשי ואין לריך לתת סימן אבל חמש מינשי ומותיב סימנא לכולהו: לנישביו. ללוד עופות ובלע"ז ליל"ש: מקשה של חזיר. נימין קשין שבשדרה של חזיר: אחת. דחזיא לאושכפי לתת בראש המשיחה של תפירה: לורי דקלים. נצרים קלופים לעשות סלים: שתים. לשתי בתי נירין: חורי דקל. דקין מלורי והן מן הסיב הגדל סביבותיו פולא ידעתי למאי פו חזי: פיילי ביירי. כך שמו: ומשתכת בדיקלת דחד נבחרת. בדקל בחור שלא נכרך עדיין אלא בסיב א' שגדל סביבותיו וכורכו: לחוכמה. לפתוחי הלב: גובחת. קנה: שיחין. לחו דוקא אלא מכסהו כסויין הרבה כגון זפת ושעוה על גבה ואדמה: גושפנקי. חותמות: וחלי ליה בחיברה דשמחלה. בזרוע השמאלי: וסימן לב כסיל. כגון זה שלריך לפקח לב לשמאלו: ואכיל לאידך פלגא. בתר דאחכים: ואי לא. אכיל ליה אלא שדי ליה: מיעקר סלמודו. וחכמתו שלמד על ידו נעקר ממנו: ות"ק סבר. חגב טמא לא מצנעי ליה לקטן לשחק: דילמה הכיל. ואפי׳ למאן דאמר קטן אוכל נבלות אין ב"ד מלויין עליו להפרישוי מודה הוא דלא יהבינן ליה בידים דתניא (יבמות דף קיד.) לא תאכלוסף לא תאכילום להזהיר גדולים על הקטנים: אי הכי טהור. חי נמי דילמא אכיל ליה ואי משום דאין בו איסור אבר מן החי דחגב אין טעון שחיטה אית ביה מיהא ש משום בל תשקלו במסכת מכות (דף מז:) כדרב כהנה כו': שושיבה. מין חגב טהור: אנא. לאו משום דחיים דילמא אכיל ליה חי אלא דילמא מיית ואכיל ליה והאכיל

הדרן עלך אמר רבי עקיבא

ילזרע ולדוגמא ולרפואה המצניע והוציאו בשבת חייב בכל שהוא וכל אדם אין חייב עליו אלא כשיעורו

חזר והכניםו אינו חייב אלא כשיעורו: גמ' למה ליה למיתני המצניע ליתני המוציא לזרע ולדוגמא ולרפואה חייב בכל שהוא אמר אביי הכא במאי עסקינן ייכגון שהצניעו ושכח למה הצניעו והשתא קא מפיק ליה סתמא

יא), ע) משום בל משקלו דמאים הוא וכל דבר מיאום אית בי' משום בל משקלו כדאיתה במס' מכות וכוי כ) [בתוספתה היתה. בין חיין ביו מתיסו. () ווע"ע תוס' ביו מתיסו. () בין מתים), ל) [וע"ע חוקי בין מתים), ל) [וע"ע חוקי ע"ז לח. ד"ה לעולם וחוקי חולין סו. ד"ה במאין, מ) [בחולין סה: כתבו וכן מלא בספר ישן ובע"ז לו: ד"ה בראשו כתבו וגי' זו נמלאת

הגהות הב"ח

בפי ר״ח], ל) ועתי״ט מיישב בפי ר״ח], ל) ועתי״ט מיישב תמי׳ זו,

(A) גמ' פול המלרי שנים המוציא חגב: (ב) רש"י ד"ה המוליא חגב חי טהור כל שהוא: (ג) ד"ה לחשבוו וכו׳ לסימו לכל כצ"ל ותיבת

מזר והכניסו וד"ה אינו מייב הד"ח: (**ה**) ד"ה אמר אביי וכו׳ בכלל גדול וכל שאינו כשר להלניע ואין יבל שמים כשל נהגניע ואין מצניעין כמוהו אינו חייב כל"ל והד"א עם ד"ה מהו דתימא וד"ה בטלה וד"ה קמ"ל דכל: (ו) תום' ד"ה קת ל יכנ. מ) המם י ה התלניע וכו' בכ' כלל גדול וכל שאין כשר להלניע ואין מצניעין כמוהו אינו חייב:

גליון הש"ם

גב' אי הכי מהור נפי. עי' משנה למלך פרק ייז הלכה כו מהל' מיים: רש"י ד"ה תורי בו' ול"י בו'. עי' ברכות דף כה ע"ב ברש"י ד"ה מחן שמעת ליה:

לטזי רש"י

ליצ"ש [לצי"ש]. חוט שבתוכו עובר חוט מן

רבינו חננאל (המשך) כשהוא חי, אלא דילמא מאית ואכיל ליה. ור' יהודה סבר סתם קטן כשהוא משחק בחגב חי או מאית משחק בחגב חי או מאחז בין טהור הוא בין טמא הוא קשי ליה ומיספד ספיד ליה, אבל מיכל לא אכיל ליה. הדרן עלך אמר ר' עקיבא פרק עשירי המצניע. כבר מפורש (בפירקא קמא) מפורש (בפירקא קמא) [בפרק כלל גדול] כל שאינו כשר להצניע ואין מצניעין כמוהו, אם הוציאו בשבת אין חייב עליו אלא המצניעו. והשתא אתא ופריש המצניע כלום בחול ופריש המצניע כלום בוודל שאינו כשיעור הוצאה, [הצניען הוא] לזרע או . לדוגמא והוציאו בשבת. חייב עליו ל שהוא [נ"א: כל הוא], ואלמלא שהצניעו היה חייב עליו. ואחרים שלא הצניעוהו אין חייבים עליו אלא בשיעורו. **למה לי** למיתנא המצניע לזרע ליתני המוציא לזרע. פי׳ המוציא לזרע או לדוגמא או לרפואה מה שהצניעו לכך, חייב עליו כל שהוא. ומ״ט אדכרה למחשבה בהצנעה ולא אדכרה בהוצאה. ואהדרינן אמר אביי הכא

במאי עסקינן כגון שהצניעו

ושכחו למה הצניעו. וקא

הדרן עלך א"ר עקיבא המצביע. בכל שהוא. דהא אחשביה: אלא כשיעורו. בכל אחד שיעור המפורש לו בזרעונין חמשה זרע קישואין או דילועין או פול המלרי שנים ובשאר דברים כגון יין או אוכלין או גמי כשיעור המפורש בכלל גדול ובהמוליא: חור והכניסו. זה שהלניע פחות

מכשיעור והוליאו אם חזר ונמלך שלא לזורעו והכניסו: (ג) אינו חייב. בהכנסה זו אלא אם כן יש בו שיעור שלם דכיון דנמלך עליו שלא לזורעו ביטל מחשבתו והרי הוא ככל אדם: גבו ליחני המוליא זרע בכל שהוא חייב. ואף על גב דלא אלנעיה מעיקרא להכי דהא דבעינן שיעורא היינו טעמא כדאמרן שאין אדם טורח להוליא נימא אחם לזריעה הלכך מוליא סחם פטור עד שיהא בו שיעור אבל זה שהוליא נימא אחת לזריעה בהדיא גלי דעתיה דטרח ואחשביה: **אמר אביי.** ודאי מוליא לזריעה חייב ואף על גב דלא אלנעיה מעיקרא ומתניתין דבעי מלניע במוליא סתם קאמר כגון לטלטלו מבית לבית דאינו חייב אלא משום דאחשביה בהלנעתו. ואם חאמר כבר שנו בכלל גדול (לעיל עה:) (ס) כל שאינו כשר להלניע אינו חייב אלא מלניע הא מלניע חייב הכא במאי עסקינן דאילטריך למתנייה כגון שהלניעו האי מלניע לזרע או לדוגמא ושכח למה מלניעו והשתא מפיק ליה סתמא לטלטלו מביח לביח:

תסו מישות או הצביעה, וקא מכיין בשעת הוצאה, בין קא מכוין להוציאו לאותו דבר שהצניעו לו, ובין אפקיה בסתמא. פיי אגמרינן דלא (עכפת) [אכפת] לן מאי קא מכוין בשעת הוצאה, בין קא מכוין להוציאו לאותו דבר שהצניעו לו, ובין אפקיה בסתמא, כיון דמעיקרא הצניעו לאחד מג' דברים הללו או כיוצא בהן, אע"פ ששכח למה הצניעו והוציאו בסתם חייב,

מהו

טמח חבל טהור ש"ד: מיספד ספיד

ליה. תינוק ולאו אורחיה למיכליה:

רוב בהוא את העבו. זיבא אפופך, דלא לימרו קא אכיל ליה וקא עבר משום בל תשקצו. ושושיבא הוא איל קמצא, וכבר העידו על איל קמצא דהוא . אמרי לך רבנן לא רגיל סתם קטן למיכל דבר חי, והאי דלא יהבי ליה לקטן חגב חי טמא לשחק בו, לאו דלמא אכיל ליה